

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА
Изх.№ 495
дата 29.07.2016

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КП-624-00-4
дата 01.08.2016 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 43-ТОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ –
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ

СТ А Н О В И Щ Е
на БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

ОТНОСНО: ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГПК,
ВНЕСЕН ОТ ГРУПА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ (ВХ. №
654-01-84/07.07.2016)

УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Българската търговско-промишлена палата (БТПП) принципно подкрепя (с известни редакционни промени, посочени по-долу) предложенията за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс (ГПК) и Закона за защита на потребителите - ЗЗП (§ 5 от Преходните и заключителни разпоредби от посочения по-горе законопроект).

Едновременно с това БТПП възразява срещу по-голяма част от предложените промени в Закона за международния търговски арбитраж-ЗМТА (§ 6 от Преходните и заключителни разпоредби от разглеждания законопроект) – на основание мотивите, изложени в настоящото становище.

I. Предложения на БТПП относно измененията и допълненията на ГПК:

- 1. Да отпадне допълнението в ал. 1 на чл. 19 (§ 1 от законопроекта).*
- 2. Ал. 2 на чл. 19 да придобие такава редакция: „(2) Извън случаите по ал. 1, когато едната страна е потребител, спорът може да бъде възложен за решаване от арбитражен съд, само ако това е изрично и писмено уговорено между страните след възникването на спора.“ (§ 1 от законопроекта)*

Мотиви:

- Ал. 1 и ал.2 на чл.19 в предлагания вариант си противоречат: в ал.1 споровете, по които страна е потребител, се обявяват за неарбитражни, а в ал.2 е допуснато изключение - при това редакционно неprecizно. Предлаганата нова ал. 2 на чл.19 ГПК, обаче, се съгласува с предлаганата в

законопроекта нова ал.4 на чл. 3 от ЗЗП (§ 5 от Преходни и заключителни разпоредби на законопроекта), а именно спорове, по които страна е потребител, да бъдат предмет на валидно арбитражно споразумение, само ако то е сключено след възникване на спора в писмена форма (новата ал. 2 на чл. 19 от ГПК) – в противен случай арбитражната клауза ще е недействителна (новата ал. 4 на чл. 3 от ЗЗП).

- Предлаганата променена редакция на новата ал. 2 на чл. 19 от ГПК е с оглед по-голяма прецизност на разпоредбата.

3. Параграф 4 от Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта да придобие такава редакция: „§ 4. Започналите преди влизането в сила на този закон арбитражни производства по спорове с потребители, се прекратяват освен ако арбитражното споразумение не съответства на чл. 19, ал. 2.“.

Мотиви:

ГПК въобще не урежда арбитражното производство. Ако целта е да се прекратят арбитражни производства по спорове с потребители, които не попадат под новата ал. 2 на чл. 19 ГПК, разпоредбата би следвало да има предлаганата редакция.

4. Законопроектът да се допълни в частта „Допълнителни разпоредби“ като даде легална дефиниция на понятието „потребител“, вкл. и като препрати към вече съществуващо в законодателството ни съдържание на това понятие.

Мотиви:

Допълнението е необходимо, тъй като в нормативната ни уредба (в няколко закона) съществуват повече от една легална дефиниция на понятието „потребител“, при това тези дефиниции не са идентични.

II. Предложения на БТПП относно допълнението на ЗПП:

В предложената нова ал. 4 на чл. 3 в края следва да се добави следното изречение: „ В тези случаи се прилага раздел II на глава IX.“ (§ 5 от законопроекта)

Мотиви:

ЗПП предвижда специални изисквания и правила за алтернативно решаване на потребителски спорове. С оглед внасяне на по-голяма яснота следва да се добави, че именно тези правила се прилагат при арбитражно решаване на потребителски спорове. Така става несъмнено, че правилата на ЗМТА остават да се прилагат именно извън потребителски спорове, където е и приложното им поле според вносителите.

III. Предложения на БТПП относно измененията и допълненията на ЗМТА:

1. § 6, т. 1 да отпадне.

Мотиви:

Очевидно е, че целта на изменението е да се предпазят потребителите от конклюдентно сключване на арбитражни споразумения и превратно прилагане на тази възможност от отделни арбитражни съдилища – неподаването на отговор да се счете за приемане на компетентността. Тази цел, обаче, е постигната с чл. 19, ал. 2 ГПК и чл. 3,

ал. 4 ЗЗП, които изискват изрично писмено арбитражно споразумение, сключено след възникване на спора, в хипотезата на потребителски спор. Място на тази правила е именно в ГПК – общия процесуален закон, ЗЗП – специалния закон за потребителски спорове, а не в ЗМТА.

2. § 6, т. 2 и 4 да отпадат.

Мотиви:

- Сами по себе си предложените разпоредби могат да се приложат само към институционален арбитраж. ЗМТА, обаче, урежда арбитража изобщо, вкл. и арбитраж ad hoc. Така тези изменения и допълнения поставят под съмнение изобщо съществуването на арбитраж ad hoc, какъвто РБългария е длъжна да урежда по силата на Европейската конвенция за външнотърговски арбитраж – чл. 1, ал. 2, б. „б“, най-малкото по международни дела по смисъла на чл. 1, ал. 1, б. „а“ от Конвенцията.
- Предлаганата промяна създава впечатление, че арбитражите следва да имат листи и те да са задължителни. Общоприето е, обаче, арбитражите да развиват дейност без листи (такъв е най-авторитетният арбитраж в Европа – Международният арбитражен съд при Международната търговска камара), или с препоръчителни листи (т. 2).

3. Параграф 6, т. 6 да отпадне, или да се прередактира така: „6. В чл. 51, ал. 1, изречение второ, в края след думата „изпълнението“ се поставя запетая и се добавя „както и арбитражното споразумение в случаите по чл. 19, ал. 2 ГПК.“

Мотиви:

- Изискването за проверка наличието на арбитражно споразумение при издаване на изпълнителен лист, надхвърля рамките на проверката в това производство – наличието на изпълнително основание, т. е. на арбитражно решение. Освен това въпросът за наличието на арбитражно споразумение понякога е сложен и е предмет на сериозни спорове (на състезателна основа) в самото арбитражно производство, които не могат да се възпроизведат в производството за издаване на изпълнителен лист. Поради това предлаганото изменение следва да отпадне.
- Не е оправдано да отпадне изискването при издаване на изпълнителен лист да се представят доказателства за връчване на арбитражното решение на длъжника по него.
- Ако опасенията на вносителите са, че арбитражи ще игнорират чл. 19, ал. 2 ГПК и чл. 3, ал. 4 ЗЗП, като по някакъв начин ще се считат за компетентни, въпреки неспазването на тези изисквания, и ще постановяват решения по същество, явяващи се изпълнителни основания, то т. 6 на § 6 следва да се промени по предложения от БТПП начин.

4. § 6, т. 7 да отпадне.

Мотиви:

- Предлаганите в тази разпоредба изменения и допълнения правят невъзможно съществуването на арбитраж ad hoc. Тази последица е неприемлива, тъй като РБългария е длъжна да го урежда по силата на Европейската конвенция за

външнотърговски арбитраж – чл. 1, ал. 2, б. „б“, най-малкото по международни дела по смисъла на чл. 1, ал. 1, б. „а“ от Конвенцията.

- Предложените от вносителите на законопроекта разпоредби отнемат възможността чуждестранни институционни арбитражи (със седалище извън България) да правораздават по конкретен спор с място на арбитража в България – очевидно не може да се очаква те да се регистрират в Министерство на правосъдието. А това е сравнително добре разпространена практика (например, на Международния арбитражен съд при Международната търговска камара), съчетаваща предимствата на институционен арбитраж, равноотдалечен от спорещите страни, с близост на мястото на арбитража до приложимото право и/или местоизпълнението. Подобна промяна по начало би направила страната по-малко атрактивна за чужденци, доколкото им се отнема една съществуваща възможност, по принцип ценена от тях, за решаване на спорове.

Всички предложения на БТПП по отношение на ЗМТА ограничават промяната на този закон до същинската ѝ цел - защита на потребителите като страна по потребителски спорове, и ще предпазят ЗМТА от прибързани изменения, които надхвърлят тази цел. Предложените изменения и допълнения са ориентирани предимно към вътрешни арбитражни дела и не съобразяват обстоятелството, че уредбата на ЗМТА се прилага и по международни дела. Във връзка с производствата по тези дела са направени последователни промени в ЗМТА, които да направят РБългария по-привлекателна като място за арбитраж и по този начин да се спестят рискове и разходи от арбитражни производства в чужбина. Предложените от вносителите на законопроекта промени биха обезсмислили част от постигнатото.

Ако предложените промени в ЗМТА бъдат приети, това пряко ще влоши бизнес средата у нас и ще компроментира държавната политика за привличане на чуждестранни инвеститори.

С уважение,

Цветан Симеонов-
председател на БТПП

